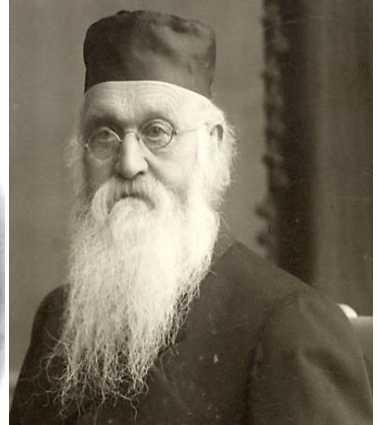

פניני הצדיקים

רבי קלונימוס קלמיש שפירא זצ"ל הי"ד האדמו"ר מפיאסצ'נה - נולד בגרוודזיסק בשנת ה'תרמ"ט (1889). נקרא ע"ש סבו מצד אמו הרה"ק (בעל ה"מאור ושמש"). עודנו תינוק בעריסה העמיד עליו אביו משמש מיוחד, שייטול ידיו בכל עת שיתעורר משנתו, וישגיח לבל יישאר רגע ללא כיסוי הראש. בהיותו כבן שנתיים חלה אנושות ובחסידי ה' הבריא.

עוד בטרם הגיע לגיל שלוש נפטר אביו הקדוש. בהיותו כבן ט"ז (שנת ה'תרס"ה) התחתן ועבר לגור בקאזניץ כדי להיות סמוך על שולחן חותנו. לאחר כארבע שנים בשנת ה'תרס"ט (1909) בעקבות פטירת חותנו הוסמך לרבנות והחל לשמש כאדמו"ר. ומשנת ה'תרע"ג (1913) החל לכהן כרב הקהילה בפיאסצ'נה. לאחר מלחמת העולם הראשונה עבר לוורשה אולם אנשי פיאסצ'נה ביקשוהו, כי ימשיך לשמש כרבם על אף המרחק - והוא נאות להם.

גאון בנגלה ובנסתר. ניתן לראות בספריו את גדולת הבנתו וידיעותיו בכתבי האריז"ל, הזוהר הקדוש ובספרי קבלה נוספים. **ענוותן מופלא. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל מסירות נפש מופלאה. בעל אהבת ישראל עזה.** את כל כוחו ואונו היה מפזר

על שחרורו של בחור מחסידיו שהגיע תורו להתגייס לצבא הפולני, מוציא עליו ממון רב לשוחד, עושה תחבולת שונות ואינו נח ואינו שקט עד כי ישוחרר. ייסד בשנת ה'תרפ"ג (1923) ישיבה בשן 'דעת משה' ע"ש חותנו. בעוד שהוא וביתו חיו תמיד בצמצום ודחקות, היה מעמיס על עצמו חובות רבים נוספים מחמת עול החזקת הישיבה בריחוק ובכבוד, אף על גופו ובריאותו לא חס. כשגברה עליו מחלת הרמטיזם והרופאים ציוו עליו בתוקף שיסע למעיינות מרפא בחו"ל סירב רבינו לשמוע להם באמרו "אם אסע, הישיבה מה תהיה עליה". כל תלמיד היה לו כבנו. כוחות אדירים השקיע בחינוך, הן לקטנים והן לגדולים.

בשנת ה'ת"ש (1940) הנאצים ימ"ש הפציצו את וורשה ופגעו בבנו יחידו. לאחר מספר שעות התפוצץ פגז ליד ביה"ח שהרג את כלתו. בנו נפטר ל"ע ביום השני של חג סוכות. באהבה רבה הצדיק עליו רבינו את דינו, ומפני קדושת החג הבליג על יגונו, ואפילו אנחה קלה לא הוציא מפיו הן בעצם יום החג והן בשבת שחל למחרתו. זמן קצר לאחר מכן נפטרה גם אמו.

למרות בקשות חוזרות ונשנות סירב להצעת הבריחה והעדיף להישאר עם חסידיו בגטו עד הסוף. כתביו הוטמנו בבור, ולאחר המלחמה נמצאו בדרך נס ע"י גוי, שחפר בגיטו וכך הובאו לדפוס. נלקח למחנה העבודה בבודז'ין באזור לובלין וב-ד' בחשון ה'תש"ד (1943). העלו את רבינו עם רוב אנשי הגטו על מוקד משרפות הכבשן. חי כ-54 שנים.

סבא: אדמו"ר רבי חיים שמואל מחנצ'ין. **אביו:** ר' אלימלך שפירא מגרוודזיסק (בעמ"ח "דברי אלימלך", ו"אמרי אלימלך" זקן אדמו"ר" פולין. בן הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממאגליניצא). **אמו:** מרת חנה ברכה (בתו של הרה"ק רבי חיים שמואל הלוי הורוויץ). **אשתו:** חיה רחל (בת ר' ירחמיאל משה הופשטיין מקאזניץ). **אחיו:** ר' ישעיהו. **בנו:** ר' אלימלך בן ציון הי"ד (נישא למרת גיטל ע"ה הי"ד בת הרה"ק רבי שלמה חיים מבוליכוב). **בתו:** רעכיל יהודית (בעלה ר' יחזקאל הכהן רבינוביץ). **מרבתינו:** ר' ירחמיאל משה הופשטיין קאזניץ. **מספריו:** יחובת התלמידים - הדרכה בלימוד ועבודת ה', מיועד בעיקר לתלמידים צעירים **יאש קודש יבני מחשבה טובה ידרך המלך • הכשרת האברכים • מבוא שערים יצו וזירזו**

המשפט השגור בפיו והיה אומרו בכל הזדמנות: "הדבר הכי חשוב בחיים זה לעשות טובה ליהודי אחר".

○ יפר עד ראה מזקני החסידים מעשה שהיה עם רבינו בשנה הראשונה לפטירת אביו הק' ז"ע והיו מביאים את הילד - רבינו לביהמ"ד לומר קדיש, והנה פעם אחת, בתפילת מנחה, התעקש הילד וסירב לומר את הקדיש בהטעימו - "איך אומר קדיש בשעה שאני רואה את אבי כאן יושב על כסאו כבעודנו חי?"

מסופר על אחד הבחורים בעל מבנה גוף חסון, שנקרא להתייצב לעבודת הצבא, נכנס הלה אל רבינו ושטח בפניו את צרתו, פנה רבינו לעבר התנור, טבל את אצבעו בפחם, ורשם דבר מה על מצחו של הבחור, ושוב נטל פיסת נייר ומחק בה את רושם הפחם מעל המצח, אח"כ הבטיחו שלא יגויס, הלך הבחור בכח אותה ברכה והתייצב בלשכת הגיוס, הרופאים והקצינים, שבדקוהו הביטו בפניו בפליאה ושוב הביטו זה בזה בהשתוממות ומיד רשמו לו תעודת פטור... שב הבחור לרבינו, סיפר בהשתאות על שחרורו הפלאי וביקש לדעת, מה רשם רבינו על מצחו, השיב לו רבינו בחיוך: 'רשמתי על מצרך בכתב שמשמשים בו מלאכי השרת'.

מעשה היה בחסיד ותיק אחד ור' וואווע ווארקער שמו, שבתחילה נסע לאדמו"ר"ם מראדושיץ שידלובצא וביאלובזיג ואח"כ מצא את מקומו בפיאסצ'נא, שנקרא פעם באישון ליל בשכבו כבר על ערש יצועו לבית רבינו, ומשאמרו לו שהרבי קוראו, התחיל לרעוד וארכובותיו דא לדא נקשן, לאחר זמן סיפר כי בדיוק באותו זמן יושב היה ומפליג בהרהורים אחרי רבו החדש, "הרי נסעתי לראדושיץ ולשידלובצא, ומה לי ולרבי זה שהוא צעיר לימים?" תוך כדי הרהור נקראתי לבית הרבי ונבהלתי, כשנכנסתי אליו, אמר לי - עשיתי לי כעת חשבון נפש ולא מצאתיך ברשימה שלי... ומאז נתקשר ר' וואווע לרבינו

כל תלמיד שהגיע לפרקו, הריהו משתדל עמו להשיאו אשה, ואם בן עניים היה, נשא גם בכל הוצאות חתונתו, בנשואי בן הישיבה היה רואה עצמו כמחותן ראשי, כאילו אביו היה. מעשה באחד מתלמידיו שדברו בו נכבדות, והצד השני חך בדבר, מכיוון שלא היה הצעיר מרום היחס, מיד קרא רבינו לאבי המדוברת, ואמר לו: "שמא אין זה לפי כבודך להיות המחותן שלי? בחור זה אני הוא העומד מצידו".

מסופר, שאחד ממקורבי רבינו נסע פעם ללונדון ועשה חיל במסחרו ולימים נהפך עליו הגלגל, ומתחרים רבים קמו עליו וערערו את מעמדו, הלה הריץ מכתב לרבינו להפקד בישועה ורחמים ורבינו השיבו: "אם תשלח מיד י"ד פעמים י"ד לירות שטרלינג לטובת הישיבה מבטיחני לך שידך יהיה על העליונה". האיש מיהר לעשות כן, ובאורח פלא נחל הצלחה מעל כל מתחריו.

הרב הגאון רבי יהודה מאיר שפירא זצ"ל המכונה מהר"ם מלובלין - נולד בשנת ה'תרמ"ז (1887) בסוצ'אבה שבבוקבינה. בצעירותו נודע כהעילוי משאץ'. הוסמך לרבנות בגיל 15 ושימש כרב העיר גלינא בין השנים ה'תר"ע-ה'תר"פ (1910-1920), בה ייסד את ישיבת גלינא. בשנת ה'תר"פ (1920) נבחר לרבה של סנוק ולשם עברה ישיבתו. בשנת ה'תרפ"ד (1924) מונה לרבה של פיוטרקוב.

גאון אדיר. שימש כנשיא אגודת ישראל בפולין. בנוסף שימש כחבר בוועדה במשרד הדתות הפולני. מייסד וראש ישיבת חכמי לובלין והביא את רעיון 'הדף היומי' בתלמוד בבלי לידי מימוש. הנושא השנוי במחלוקת לגבי הוגה הרעיון. יש אומרים שהוגה הרעיון היה רבו, האדמו"ר מצ'ורטקוב אשר העדיף איש ציבור מוכר, רב חשוב וחבר ה'סיים' הפולני מטעם אגודת ישראל, יהיה המפרסם. הוא חשש שאם הדבר יבוא ממנו, יצטמצם הפרויקט בעל הפוטנציאל הענק להנהגה של חסידי צ'ורטקוב בלבד ויש אומרים שרבינו הוא הוגה הרעיון ואף הביאו למימוש. בשנת ה'תרצ"ד (1933) נקרא לשמש כרב בלודז' אך לא הספיק ונפטר ב-ז' מר-חשוון ה'תרצ"ד (1933) בלובלין. על אף שהנאצים חיללו וחרשו את בית-העלמין בו נקבר, ציונו לא נפגע בדרך פלא. בשנת ה'תשי"ח (1958) הועברו עצמותיו ונטמנו בהר המנוחות בירושלים. חי כ-46 שנים. על שמו נקראת שכונת 'זיכרון מאיר' בבני ברק.

סבא (מצד אביו): ר' יהודה מאיר. **אביו**: ר' יעקב שמשון (מצאצאי ר' פנחס שפירא מקוביץ). **אימו**: מרת מרגלא (בת ר' שמואל יצחק שור מח"ס 'מנחת שי'). **אשתו**: מרת מלכה טוביה (בת ר' יעקב ברייטמן). **אחיו**: האדמו"ר אברהם מטלוסט. **מרבתינו**: סבו, ר' שמואל יצחק שור, ר' שלום מרדכי שבדרון (המהרש"ם מברז'אן), האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מצ'ורטקוב. **מתלמידיו**: הגאונים ר' שמואל הלוי וואזנר, ר' הלל ברוקנטל, ר' פנחס הירשפרונג ור' יהודה מאיר אברמוביץ. **מספריו**: **יאור המאיר** - שו"ת **יאמרי דעת** - הערות על הש"ס והרמב"ם **ימרגניתא דרבי מאיר** - על הש"ס.

ל רבי מאיר לא היו ילדים והיה רגיל להתבטא ש"הדף היומי" ו"ישיבת חכמי לובלין" הם שני הילדים שלו.

כ אשר הרב הציע את רעיון "הדף היומי", רבו המתנגדים ובפיהם טענה, גם אם נניח שהאדם בכל יום ילמד את הדף היומי ויסיים בשבע וחצי שנים את הש"ס, הרי הוא לא יזכור מאומה והרי שעה יומית לדף אינו אלא לימוד רדוד, ואם כן, מה התועלת בכל זאת? והרב ענה למתנגדים שהדף היומי יאחד בין כל היהודים, ואין זה משנה מאיזה ארץ שהרי כולם לומדים את אותו דף, ועוד, הלימוד מיועד גם לבעלי-בתים, וכך אנשים רבים שהיו רחוקים מלימוד גמרא, יזכו ללמוד דף ועוד דף עד שיסיימו את כל הש"ס.

מ הסיפור הבא שלפנינו, אנו למדים עד כמה נחשב בשמים זיכוי הרבים ואפילו רק מחשבה ורעיון שעדיין לא הגיעה לידי מעשה: יום לאחר הצעתו ללימוד "הדף היומי", הגיעה אחותו אליו ושאלה: "האם עשית

אתמול דבר מה חשוב?", והרב ענה בשאלה: "מדוע את שואלת?" - "חלמתי חלום אודותיך". הרב אמר בסקרנות: "מה חלמתי?", והיא עונה: "ראיתי אותך יושב בשמים, ועל ראשך כתרים, ואלפי מלאכים עומדים מסביבך ואתה נמצא במרכז, וכולם מריעים לך". אז הרב הבין כי כל זאת בזכות הצעתו ללימוד הדף היומי.

ר בה של זיכרון מאיר, מרן הגאון רבי שמואל וואזנר, בעל ה'שבט לוי', סיפר עובדה מרתקת, לא ידועה, על מורו ורבו הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל: "אהבתו של מורי ורבי לתלמידיו, הייתה עצומה. אנו, תלמידיו, היינו לו כבניו. לב גדול, שופע טוב ללא קץ, פעם בקרבו של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. גם אנו, תלמידי הישיבה, רחשנו לו כבוד בל-יתואר, וכאשר אירע ומי מאיתנו זכה לשרת את רבינו או לשוחח עמו ביחידות, היה זה יום חג עבורו.

יום הולדתו של הרב היה בז' אדר. והנה, בהזדמן תאריך זה, העלה פעם אחד הבחורים רעיון מוצלח מאין כמוהו. בדחילו ורחימו הוא ניגש אל ראש הישיבה, ושאל אותו: "איזה מתנה יאות הרב לקבל מאת בחורי הישיבה לכבוד יום ההולדת?", על אתר השיב הגאון: "את כל הש"ס, את כל הש"ס אני רוצה! אני רוצה שתשבו היום, ז' באדר, ותלמדו את כל הש"ס ביום אחד! כל אחד מ-250 הבחורים ייקח על עצמו ללמוד מספר דפים, ותסיימו ביחד את כל הש"ס".

אותו יום רעדו אמות הסיפים בבניין הישיבה. איש לא נע ולא זע במקומו. הכל ישבו והתנועעו על מקומם ללא הרף, מתוך מאמץ להגיש לרבם האהוב את המתנה שביקש! ורבי מאיר שפירא עצמו, ישב גם הוא בהיכל הישיבה, עיניו בורקות משמחה ולבו גואה מאושר למראה ההתמדה הנוראה של כל הבחורים. אשרי העם שככה לו. בהגיע הלילה, סיימו הלומדים את דפיהם, והשמחה פרצה ועלתה על גדותיה. קשה לתאר זאת במילים", התבטא הגאון רבי שמואל אב"ד זיכרון מאיר.

בהקשר לכך, הוסיף רבי שמואל, באותה תקופה היה בישיבה עליו עצום, יוסף בויס שמו, שקיבל על עצמו לסיים באותו יום, ז' אדר, את כל מסכת בבא בתרא. קע"ו דפים ביום אחד! כל היום ישב יוסף בויס על מקומו והתמיד ברציפות, ללא הפוגה. עיניו לא זזו מן הגמרא. לפתע, כאשר החל היום להחשיך, הבחינו חבריו כי הוא נעדר ממקומו. לאחר חיפוש מצאוהו עומד בחדרו, הגמרא בידו, והוא לומד בריכוז עצום, תוך שהוא מבקש מחבריו שיניחוהו לבלדו, עוד כמה דקות. "נותרו לי עשרה דפים כדי לסיים את המסכת".

אם אלו היו תלמידיו של רבי מאיר שפירא זצ"ל, נוכל לקבל מושג מה על דמותו, על שיעור קומתו הגבוהה, על גדלותו הרוחנית ממנה שאב את כוחו לדרבן מאתיים וחמישים בחורים למשימה שכזו. גאון שכזה היה יכול לייסד את מפעל הדף היומי. (מעובד מתוך 'עלינו לשבח')

הרב הקדוש הצדיק הנסתר רבי אברהם אהרונוביץ זצ"ל: אחד מהצדיקים הנסתרים הגדולים שחיו בעיר הקודש מחסידות בויאן. ידוע כבעל רוח הקודש ובעל מופת. זכה לגילוי אליהו הנביא ז"ל ואבותינו הקדושים, ואף זכה לראות את השכינה הקדושה. רבים פנו אליו לבקשת ישועה ולביטול גזרות קשות והושיע רבים. כל ימיו התרחק מהכעס וברח כמטחווי קשת מדברים הגורמים לאדם לבוא לקפידה אפילו בלבו.

אהבתו לתורה הייתה ללא גבול, מסוגל היה ללמוד בעיון רב על הסטנדר שלו משך ארבע עשרה שעות רצופות מבלי לזוז, ולחדש אגב לימודו חידושים נפלאים, כאשר התעמק בלימודו שכח מכל הסובב אותו, עד כדי כך שלא הרגיש כי הסיגריה שהחזיק לוחכת באש שלה את כף ידו. לעצמו לא החזיק טובה על לימודו אבל כל בן-תורה שנכנס אצלו, קבלו ר' אברום במאור פנים ונתן לו את ההרגשה שהוא עולה עליו בידענותו בתורה, בחוכמתו ידע תמיד למצוא את הנקודה שלפיה בן-שיחו גדול ממנו בתורה ובריאה.

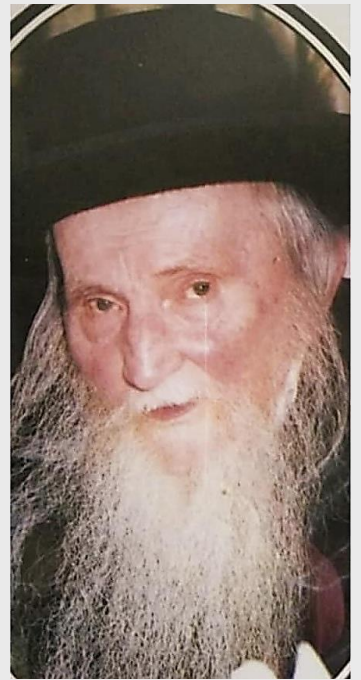
באחרית ימיו סבל ייסורים קשים ומרים בפרט מרגלו שנשברה. הוא הבליג על ייסוריו וקיבלם באהבה. חיוכו הרך והענוג לא סר מעל פניו ובשמחה רבה קיבל את המבקרים הבאים שבאו לסעדו על מיטת חוליו. כל ימיו ציפה בכיליון עיניים לביאת המשיח. נפטר ב-ח' חשוון ה'תשמ"ב (1982). כבן שמונים שנה היה בפטירתו.

פעם ישב וקונן בבכי מר על חורבן בית-המקדש. עינו הזילה דמעות כמים והוא התפלש בעפר בעת אמירת תיקון חצות, אז זכה ובאה רחל אמנו אליו ויחד ישבו שניהם לארץ, ועשו מספד על כבוד התורה אשר גלה והשכינה שנמצאת בגלותא.

רבות עבד ר' אברום על מידותיו הנעלות עד שזכה למה שזכה. ברכותיו עשו פירות ורוח הקודש דיברה מגרונו. סיפורים רבים מהלכים בקרב אברכי ישיבה שהכירוהו מקרוב. פעם אחת שוחחו שני אברכים על גדולתו בתורה ועל קדושתו של ר' אברום. נענה אחד מהשנים ואמר: "בכל העובדות ששמעתי- אני מאמין באמונה שלמה וברה, אבל זה שלרבי יש רוח הקודש- קשה לי לעכל". ענה לו חברו: "אם ברצונך, בוא ונלך לבחון את ר' אברום". יצאו השנים מהיכל הישיבה ושמו פעמיהם לכיוון רח' זכריה. הם הקישו קלות בדלת וזו נפתחה ע"י הרב. עוד בטרם נכנסו, מחא הרב בכפיו, וכבת שחוק קלה על פניו אמר לאברך המסתפק באומרו: "רוח הקודש, רוח הקודש". הלה קפא על עומדו. ר' אברום ידע ברוח הקודש היטב את מטרת בואו אליו.

הרבנית ביקשה פעם מבעלה שיעשה עמה חסד ויביא מהמכולת דבר הנצרך לה זה עתה במטבח. את בקשתה שמע אחד מתלמידיו ששהה בביתו של הרב. הוא פנה לרב שיאפשר לו לזכות במצווה זו ולהביא את מה שנחוץ במכולת. אולם ר' אברום סירב ואמר: "לא ולא, אני בעצמי אלך למכולת, כי עתה יש לי מצווה מאשתי ואני רוצה לקיים בעצמי את המצווה הזו. ודע לך, שיש בזה בכלל משמח את אשתו", והוא בכבודו ובעצמו הלך למכולת.

מובא בספר "אברהם עבד ה'" כי בתקופה בה אושפז הצדיק רבי אברום בבית החולים לצורך טיפולים ברגלו, נחשב לחולה האהוב והמקובל ביותר במחלקה, שכן, בניגוד לחולים אחרים קיבל את ייסוריו

באהבה, הבליג על רגשותיו והשרה אורה נוחה ומשמחת סביבותיו. בגבורה עילאית בלם את כאביו ולא נתן לגניחות ולצעקות השבר להתפרץ מפיו החוצה. הוא חיפה על מחושי וצערו בשירים רווי אמונה וביטחון ובלהט החסידי שיקד כאש בלבנו. אנשי הצוות הרפואי בבית החולים אהבו לשהות במחיצתו והשתדלו גם הם להנעים לו את שהותו בבית החולים. חדרו המה ממבקרים רבים שבאו לסעדו על מיטת חוליו, היו אלו בני משפחתו היקרים, תלמידיו וחסידי הנלהבים.

באחד הימים בשעות הצהריים נמנם רבי אברום ולפתע הקיץ בבהלה משנתו תוך שהוא משמיע קולות צעקה. צעקותיו הזעיקו למקום את צוות האחיות, ובתו שעמדה לצידו ניסתה לברר מפיו מה מציק לו? תשובתו של רבי אברום הייתה סתמית ובלתי מובנת: "אוי! אוי ואבוי! איזה דבר טמא הוכנס לחדר, כל האוויר פה מלא טומאה, סלקו והוציאו את הטומאה מהחדר, אוי! אינני יכול לומר כאן דברי תורה!".

בתו בחנה את סביבות מיטתו של רבי אברום במטרה לגלות מהו הדבר הטמא שנמצא בחדר הצדיק ומדיר את מנוחתו, אך העלתה חרס בידה, שום דבר טמא לא נראה לעין. לחיפושיו הצטרפו גם האחיות אשר סרקו היטב את החדר וסביבותיו, בנסותן לאתר את מקור הטומאה עליה התלונן וזעק רבי אברום, אך לשווא. במשך שעה ומחצה שכב רבי אברום באי מנוחה במיטתו כשהוא רוטן ללא הרף כי האוויר בחדרו מלא טומאה ושיחוסו וירחמו עליו ויוציאו את הדבר הטמא ממחיצתו.

והנה, בשעה שלש וחצי, תחילת זמן ביקור החולים, נפתחה דלת החדר בה שכב רבי אברום, ובעדה נכנסו שלושה ראשי כמורה מהכנסייה הקתולית. הם ענדו על חזם צלבי זהב ופסעו לעבר מיטתו של אחד החולים בחדר. או אז הוברר לכולם פשר זעקותיו של רבי אברום. בעת שהצדיק נח את מנוחת הצהריים, הוכנס לחדרו פצוע מתאונת דרכים, הפצוע היה למעשה כומר קתולי ועל גופו היו צלבים רבים. לטומאה זו התכוון רבי אברום ועליה זעק חמש שיוציאוה מחדרו.

משהוברר העניין לצוות בית החולים, התפעלו מאד מרגישותו המיוחדת של הצדיק, ומיד העבירו את הכומר לחדר אחר במחלקה, תוך שהם מבקשים את סליחתו של רבי אברום על הצער הרב שנגרם לו. ברגע שהחולה הגוי הוצא מהחדר, פנה הצדיק לבתו, שעמדה לצידו מחרישה ומשתוממת לנוכח המתרחש, ואמר לה "הביטי וראי איך רוח הטומאה מתנדפת ופגה מחדרי. עתה אפשר לשוחח בדברי תורה!".

רבי מנחם נחום קפלן המכונה רבי נחום מהורדנא: נולד בשנת ה'תקע"ב (1811) בכפר קטן סמוך לוויסגולה (ליטא) לאחר תפילות מרובות של הוריו מאחר ונולדו להם בנות בלבד. הוריו לא היו בעלי אמצעים, ולכן אביו לקחו עמו למקום עבודתו במשרפות היין ותוך כדי מלאכה לימדו את סדר התפילה, חומש ותהילים. רק לאחר שנים הצליח להגשים את משאת נפשו והחל ללמוד בישיבת מיר. ניחן במידות של אהבת הבריות ובפרט באהבת ישראל. סירב לקבל על עצמו עול רבנות.

רבים נושעו מברכותיו. במיוחד תמך בסתר בעניים תלמידי חכמים, אשר לא ביקשו עזרה מאיש. את משפחתו פרנס בקושי, הביא את אמו, שזכה עבודה ודאג לכל מחסורה. רבים נושעו, לאחר שהעניקו לו מכספם ולשאלה האם הוא מאמין כי ברכותיו תתקיימנה, השיב בתמימות, כי מעולם לא שיקר וברור לו שמי ש"הן" שלו צדק ו"לאו" שלו צדק הקב"ה מסייע בידו כי מה שיוציא מפיו יתקיים. **17 מילדיו נפטרו וקיבל באהבה את ייסוריו, כי די לנו שעשה הקב"ה חסד למחוק את חובותינו בעולם הזה שלו תיכרת נפשנו מארץ החיים לעולם הבא.** תמיד לימד זכות על ישראל. נפטר בליל שבת קודש, ח' מר-חשוון ה'תר"ם (1879). חי כ-68 שנים. ציונו בבלארוס.

אביו: ר' עוזיאל. **אמו:** מרת מיידא. **אשתו:** בתו של ר' יוסף אליעזר הכהן מנושביז. **הצדיק רבי נחום מהורדנא** נוהג היה לחזר על הפתחים על מנת לאסוף כסף לאחייו היהודים. ביום מן הימים הגיע לביתו של עורך דין וינגוט, יהודי שהיה רחוק מאד מאחייו היהודים. כאשר ראה אותו יהודי את רבי נחום הצדיק בפתח ביתו, שאג בכעס: **"מי מינה אותך לגבאי צדקה? ממתי עוסק אתה בצרכי ציבור?! סתם גזלן אתה! ולא תקבל ממני אפילו פרוטה אחת, ועכשיו תסתלק מכאן!"**. הצדיק לא ענה דבר הסתובב והלך לו.

לאותו עורך דין היה חבר בשם מר קירשנברג, ששימש כפקיד רם דרג בלשכתו של שר האוצר. מר קירשנברג נוהג היה ל"הבליע" לכיסו הפרטי סכומים נכבדים מקופת הממשלה. הוא קיווה כי דבר גנבותיו לא יתגלו לעולם, אך כדי להשתיק את קול לבו החושש, עשה יד אחת עם עורך הדין וינגוט. טיפוס שנון ומצליח. מידי פעם היה מעניק לו למר וינגוט "מתנות" נאות. תמורת מתנות אלו, הבטיח לו מר וינגוט למר קירשנברג, לעמוד לימינו ביום עברה, שלא יגיע חס ושלום.

אולם לא לעולם חוסן. לא חלף זמן רב ומר קירשנברג "נתפס" בגנבתו. בחקירתו הפליל את שותפו בפשע, עורך דין וינגוט והוא הועמד לדין. הוא עשה הוא את כל המאמצים להימלט מן הסבך אליו נקלע, שזר סנגורים בכסף רב, נתן שוחד לרוב, עד שכילה את כל כספו, ולבסוף נידון לאחר מאמצים מרובים "רק" לשנתיים מאסר.

כאשר שמע הצדיק רבי נחום מה שקרה, מיד קם ופנה אל ביתו של היהודי. בביתו מצא את אשתו עצובה ומדוכאת, "בצרה גדולה אני נמצאת", בכתה האישה באוזני הרב, "במשך השנתיים הבאות יהיה בעלי חשוב כמת, ואני כאלמנה וילדיי כיתומים, ולא עוד אלא שכל כספנו נגמר, ועכשיו נותרנו ללא כל פרוטה. מאין יבוא עזרי?" ודמעות החלו לרדת ללא הרף.

"אל תדאגי", הרגיע אותה הרב, "ה' יעזור, ישועת ה' כהרף עין!!! אנא אמרי לי לכמה כסף את זקוקה בעבור פרנסת הבית?". היא החלה לחשב את הוצאותיה השבועיות, הדרושות לקיומה וקיום בני משפחתה. בסיום הפטירה באנחה - "עשרים וחמישה רובלים לשבוע, זהו תקציבי". רבי נחום הוציא צרור מכיסו, היתר את הקשר בסבלנות ומנה על אתר עשרים וחמישה רובלים. "הא לך!" - אמר לאשת עורך הדין, הנדהמת - "זהו לשבוע הראשון, ריבוננו של עולם זן ומכלכל כל יצוריו, בעזרת ה' אביא אי"ה סכום כזה מידי שבוע בשבוע. עתה המשיכו בחייכם כרגיל, אל תשנו שום דבר, הכל יישאר כפי שהיה שבעלך היה בבית!".

במשך שנתיים ימים היה רבי נחום מגיע מידי שבוע בשבוע ומניח על שולחנם עשרים וחמישה רובל ויוצא. כאשר חלפו להם שנתיים ועורך הדין שוחרר מכלאו ושב הביתה, מה גדולה הייתה פליאתו כאשר נכנס הוא לביתו אותו עזב שנתיים קודם לכן, והנה הבית נאה ומסודר, וכל כליו נשארו במקומם, הביט היהודי באשתו וילדיו וראה שגם הם בריאים ושלווים וכאילו לא עברו עליהם ימי סבל ומחסור.

כאשר מצא הכל כבאותו יום בו עזבו, פרצו רגשותיו החוצה. בקול חנוק ומתיפח דיבר נרגשות: "אינני מבין... אינני קולט זאת... הבית נשאר על תילו... הילדים לבושים כהלכה... בטוח הייתי כי עברתם להתגורר לחורבה עלובה ומתכללים הינכם מקיבוץ נדבות". לפליאתו הרבה אמרה לו אשתו: "המכיר אתה את הזקן המחזר על הפתחים? ובכן, הזקן הזה מגיע מידי שבוע בשבוע ומביא לי עשרים וחמישה רובל למחייטנו, ובלעדי מי יודע מה היה קורה לי וילידי?".

כששמע זאת בעלה, החוויר כולו וחזר בבהלה על דבריה, "הזקן המחזר על הפתחים אמרת?!". בשום אופן לא יכול היה להבין את הדבר. יהודי זקן שהוא עצמו השליך מן הבית בחרפה, בגשם ובקור, תמך בבני משפחתו שנתיים ימים!!! הצילם מחרפת רעב ואפילו מכיליון... איך ייתכן הדבר?! עליי לראות את האדם הזה עוד היום!", דיבר נרגש, "מלאך הוא! מלאך משמים! היודעת את היכן מתגורר הוא אותו קדוש?".

אשתו הראתה באצבעה על השכונה, שבה מתגורר ר' נחום ועורך הדין רץ ישר אל ביתו של רבי נחום. כאשר נפתחה לפניו דלת הבית הקטן, פרץ עורך הדין בבכי. הוא נשק את ידו של הצדיק בהרטיבו אותה בדמעותיו. "רבי!", בכה היהודי, "אינני יודע כיצד אפייס אותך על שהעלבתך לפני כמה שנים, ואף איני יודע כיצד אוכל להודות לך על החסד הגדול שגמלת עם אשתי וילדיי. אין מילים בפי, השפל והנבזה, להודות לך על נדיבותך וצדקנותך, חייבים אנו לך תודה על חיינו, אני ובני ביתי".

חיבקו רבי נחום ובקולו הרך אמר לו: "בני! והרי כבר נאמר: 'עם ישראל ערבים זה לזה' ולא עשיתי אלא את המוטל עליי". ומאותו היום שינה היהודי את אורח חייו והתקרב אל הצדיק ואל אחיו היהודים!

הרב יצחק טייב בעל 'ערך השולחן' זצ"ל: נולד בתוניס בשנת ה'תקי"ג (1753). מגודל שקידתו חלה חולי עצום עד שאחזו רפיון גדול בכל אבריו. הרופאים גזרו שיוליכוהו לכפר אחד בגובה ההר מפני שהאוויר שם נקי וזה יועיל להחיות את אבריו, עורקיו וגידיו. רבנו לא שעה לדבריהם, ובתוך הכפר לא נח ולא שקט מעסק התורה ושקידתה, כי אם זמן מועט בכל יממה. על אף שהיה סגי נהור בעינו האחת, נבחר לשמש כדיין בבית דינו של הגאון רבי שלמה אלפסי זצ"ל. גאון בנגלה ובנסתר. מגדולי חכמי תוניס. בשנת ה'תקע"א (1811) התמנה לראב"ד ורב ראשי בתוניסיה, וכיהן במשרה זו עד לפטירתו.

ענוותן מופלג. בספר 'פרי קודש' מובא כי אם הרב היה מבחין, שאחד מבעלי הדינים לא היה מרוצה מפסק דינו, היה קורא לו ואומר: "בני, בוא ואראך אשר חלילה לא בדיתי הדין מלבי", ותיכף היה פותח הספר ומראה לו באצבע בכתב מפורש, וטורח עמו להבין מיצוי הדין ועומק ההלכה ההיא, שהורהו. מסופר שרבנו בא בחלום לחכמי דורו והודיע להם כי הוא נשמת האמורא אביי. נפטר ב-ח' שבט ה'תק"ץ (1830). חי כ-77 שנים. ציונו בבית-החיים החדש הורג'ל שבטוניס.

מרבותיו: ר' יוסף זרקא (רבו המובהק) ור' שלמה אלפסי (בעל "משחא דרבותא").
מתלמידיו: ר' חיים דוד יצחק הכהן טנוגי (ממלא מקום רבנו כראב"ד), ר' ישועה בסיס.
ילדיו: ר' יוסף (נפטר שנה לפני אביו, והניח אחריו בן קטן וחיבורים רבים) ור' משה.
אביו: ר' בנימין. **מספריו:** יווי העמודים - על ספר היראים לר' אליעזר ממיץ ויזרע

יצחק-חידושי תורה עפ"י הפרד"ס • חקת הפסח - על ש"ע הלכות פסח • ערך השלחן - על ש"ע • ספר הזכרון - כללים בש"ס ובפוסקים.

על ענוותנותו המופלאה סיפר ר' שושן כהן (בנו של ר' כלפון משה הכהן), שכאשר התמנה לראב"ד ביקשוהו הציבור ללבוש מלבושים מכובדים כפי גודל תפקידו הרם, ולא רצה **עד שהכריחוהו שזה כבוד הציבור**. גם ביקשו ממנו לעבור לדירה מכובדת ולא הסכים, וכאשר לא יכלו להשפיע עליו הכינו עצים ואבנים שצריכים להכנת הבניין, וכאשר יצא ללשכת בית הדין סתרו את הבניין הישן ותיקנו את המקום. כאשר חזר בערב, לא הכיר את הבית והתחיל לחפש ולשוב ולחפש את ביתו, עד שיצאה אשתו לראות מדוע איחרו פעמיו ומצאה אותו ליד הבית נבוך, כי נלאה למצוא הפתח.

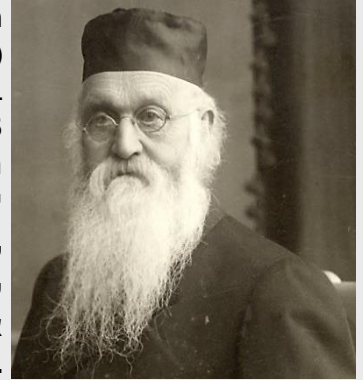
מובא בהקדמת "ספר הזכרון", כי כאשר רצו להוסיף על משכורתו לא הסכים בשום אופן באמרו כי בעניין האוכל אין שום טענה, שצריך להוציא יותר בשביל גודל משרתו הרמה. פעם היה לרבנו סכסוך עם אנשי קהילתו ונאלץ לעזוב את משרתו. מיד פנו אליו ק"ק פורטוגיזים ונעתר להם. בסוף השבוע שילמו לו משכורת עצומה כחמישים ריאל (בני הקהילה היו עשירים). רבנו החזיר להם את הכסף, והשאיר לעצמו רק 15 ריאל, כאשר היה נוהג לקבל מקהילתו הקודמת.

בהיות רבנו בחור צעיר, פעם בערב שבת קודש היה עובר על יד אחד מבתי הכנסיות של אחד מגבירי תונס ושועיה ממשפחת 'עתאל' בשעת המנחה, והיה חסר להם אחד להשלים את מניין, ויקראו לו להיכנס, ויען, כי הוא כבר התפלל אבל מוכן להיכנס להשלים מניין. כאשר נכנס ראה והנה בבית"כ נמצאת ספריה תורנית מלאה ספרים. ויעמוד על ידם ויוציא אחדים מהספרים לעיין בהם. בעל הבית היה מסתכל עליו בעין חוזרת, וראה, שהוא מעמיק מתוך עיון. אחרי התפילה פנה אליו וישאלהו: "האם הספרים מצאו חן בעיניך?" - "כן, יש בהם ספרים חשובים", ענה הבחור. "האם ברצונך לגור אצלי בחדר שעל יד ביה"כ ללמוד שם, ואני אטפל בכל צרכי פרנסתך?" שאלו הגביר. "אני מסכים", ענה הבחור, כי היה יתום מאמו וחי במצב של דוחק ועוני. משרתו של הגביר היה מטפל בכל יום להביא לו ארוחותיו. כל בני הבית היו קוראים לו בשם "רבי" סתם.

ויקר מקרה, בערב פסח הגביר שחט כמה כבשים לחג, וכאשר בקעו ראש אחת הבהמות מצאו מים במוח. אשת בעל הבית, נבהלה כי היה זה **ערב חג והזמן דחוק**. ותשלח את משרתם ללכת לשאול את הרב. המשרת חשב שכוונתה על הרב הצעיר המתגורר אצלם בבית, כי רגילים היו לקרוא אותו בשם "רב". וישאלהו מה הדין. הבחור הצעיר עיין בספרי הפוסקים ולפי הנידון התייר. כאשר חזר המשרת לגבירתו והודיעה על ההיתר, הריעה מרוב שמחה. רבנו הלך לחוג עם משפחתו. כאשר היו מסובים כל בני משפחת הגביר, סיפרה הגברת לבעלה על המקרה, אשר קרה, **ושאם חס ושלום היה הבשר נטרף- הייתה נגרמת להם תסבוכת גדולה**, אך בסוף הבשר הותר הודות לרב, שהתפנה לעיין בשאלה למרות שבוודאי היה עסוק בערב החג.

ביום חג הפסח היה להם מנהג, אשר גדולי העיר הולכים אחרי תפילת שחרית לבית הרב לקבל את ברכתו. עימהם היה גם הגביר 'עתאל', ואחרי שקיבל את ברכת הרב פנה אליו להביע את תודתו על שנטפל אליו ביום ערב החג למרות היותו טרוד, והוציא את הדין לאורה. הרב הראשי בעיר תוניס היה מוהר"ר שלמה אלפסי זצ"ל, והיה מטבעו קפדן גדול, אם מישהו מורה הוראה בלי שקיבל רשות ממנו.

כאשר שמע את הדברים מהגביר התפלא מאוד כי לא באה אליו שום שאלה מביתו. מיד שלח את שלוחו לקרוא למשרת כדי לברר עמו, מה קרה. כאשר נכנס המשרת של הגביר שאלו הרב: "איזו שאלה הבאת לי אתמול?" ויענה: "רבי! לא לפניך הבאתי שאלה, כי אם לפני הרב של הבית". ויפן הרב אל הגביר וישאלהו פשר הדבר. הגביר הסביר שזהו בחור צעיר, שקוראים לו 'יצחק טייב'. מיד שלח את המשרת לקרוא לבחור. כל הציבור שהיו באותה שעה בבית הרב. בינתיים הגיע הבחור כשהוא עטוף בגלימתו, וישאלהו הרב: "מי נתן לך רשות להורות?" - "אדוני הרב, הוריתי רק בתוך המשפחה", ענה הבחור. "טוב, נניח כדברך, אך לפי הנידון ששמעתי, הייתה הוראתך שלא כהלכה!". מיד הוציא הבחור מחיקו מחברת ובה כתובה תשובה ארוכה - ובה הוכיח בראיות ברורות שעל פי הדין מותר. כאשר קרא הרב את התשובה, עמד ונשקו על ראשו ויאמר אל הגביר: "הזהו יצחק שאמרת? זה רבי יצחק טייב!" ויצא הרב הצעיר ביד רמה לעיני כל הציבור, ומאז נתמנה לחבר בית הדין.

הגאון הרב שמעון יהודה שקופ (שקאפ) זצ"ל - נולד בטורץ שבליטה בשנת ה'תר"כ (1860). מגדולי ראשי הישיבות במזרח אירופה. בגיל 12 החל ללמוד בישיבת מיר ובהיותו בן 14 עבר ללמוד בישיבת וולוז'ין. בהיותו כבן 24 שימש כר"מ בישיבת טלז ולימד בה כ-18 שנים. בשנת ה'תרס"ב (1901) עבר לשמש כרב וראש ישיבה בעיירה מלץ. בשנת ה'תרס"ז הקים ישיבה בבריינסק ובה כיהן כ-13 שנים. בשנת ה'תר"פ (1919) כיהן בראש ישיבת "שער התורה" בגרודנה שם כיהן כ-20 שנים עד לפטירתו.

למד תורה מתוך עניות מופלאה. **בישיבת וולוז'ין, כאשר נקרעו סוליות נעליו, ולא היה לו לשלם לסנדלר שיתקן, קשר את הסוליות לנעליים בחוט דק.** מסופר, כי כאשר הביא את בנו לישיבה, הצביע על מקומו בספסל הישיבה ואמר, **"ראה בני, במקום זה התענגתי במשך שש שנים רצופות את העונג הגדול בעולם!"**

בהתקרבו לגיל שמונים והתגברה חולשתו, הזהירו הרופא לחדול מאמירת שיעורים בשל המאמץ והריכוז, המפריעים לפעולתו הסדירה של הלב. הרב הפסיקו ואמר: **"רק זה לא! הרי כל הזהירות נועדה לשמור על הלב ולחזק את החיות שלי, והרי השיעורים הם עצם החיות שלי"**. כאשר נכנסו צבאות רוסיה לגרודנה, לא עברו שבועיים, וסגרו את הישיבה. תלמידיו יצאו לוויילנה, אבל הרב היה זקן וחלש ולא הרשו לו הרופאים לנסוע. אמר להם: **"אם אין לי את הישיבה, למה לי חיים?"** ובאותו יום הלך לבית הכנסת להתפלל תפילת מנחה, ובעומדו בתפילת העמידה כרע, נפל והחזיר את נשמתו לבורא עולם. נפטר ב-ט' חשוון ה'ת"ש (1939). חי כ-79 שנים. ציונו בבלארוס.

אביו: ר' יצחק שמואל. **אשתו:** בתו של ר' משה מרדכי אידלביץ מסמרגון (אחיינית הרב אליעזר גורדון). **ילדיו:** אליעזר זלמן, משה מרדכי וחנוה (בעלה שרגא הינדיס). **רבותיו:** ר' חיים ליב טיקטינסקי, ר' חיים סולביצ'יק. **מתלמידיו:** ר' איסר יהודה אונטרמן, ר' אלחנן בונים וסרמן, ר' חיים לייב שמואלביץ, ר' מרדכי יודלביץ, ר' משה אביגדור עמיאל, ר' שמואל רוזובסקי, ר' ישראל זאב גוסטמן, ר' זלמן רוטברג, ר' מאיר בר-אילן, ר' יהודה קולודצקי, ר' צבי מגנצא, ר' יצחק דב קופלמן ועוד רבים. **מספריו:** ישערי ישר - חידושים על בבא מציעא, בבא בתרא, נדרים, גיטין, קידושין, יבמות וכתובות (הוצא בעזרת נכדו, ר' קלמן ור' אהרן ישעיה שפירא) **יהיבול** - חידושי בענייני קיינינים **יד כהן** - סדר נשים (הוצא ע"י ר' יהודה דב רזניקוב) **יקונטרס שיעורי תורה** - מסכת נדרים (הוצא ע"י ר' יצחק עפשטיין).

הגאון רבי יצחק קופלמן שליט"א, ראש ישיבת לוצרן, סיפר: "בכל ליל שבת רגיל היה רבינו לחזור על שיעורו בפני קבוצה מובחרת של תלמידיו. פעם, בעת הלימוד, הגישה הרבנית לשולחן צלחת עם דובדבנים מטוגנים בסוכר. הצדיק אכל מהם והמשיך בשיעור. כשסיים לאכול, שאל: 'מדוע השעועית היום מתוקה מתמיד?'"

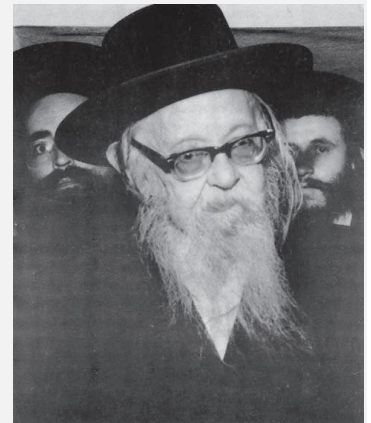
רבינו ניצל כל רגע פנוי ללימוד התורה הקדושה. באחד הלילות, כהרגלו בקודש למד לאור הנר. לאחר מספר שעות כבה הנר. מה עשה? הרב ישב על כיסא בעל ארבע רגליים. שבר את אחת הרגליים, הדליקה והמשיך ללמוד, כשהוא יושב על הרצפה, וכך מצאוהו בני ביתו באור הבוקר.

בערב ימיו של רבינו שכב בבית הרפואה חולה, תשש זקן. באחד הימים קרה ונכנסה לחדרו 'אחות' שעבדה במקום, והיא הייתה גוייה זקנה, ועם כל זה כשאך הבחין בכך, עזב הצדיק את החדר בין רגע, מחשש ל"חוד". נדהמו תלמידיו ושאלוהו: "רבינו, הרי הרב זקן, והיא גוייה ערלה, מכוערת, זקנה, מאי כולי האי?" - "אתם לא יודעים?", נענה הרב ואמר: "היצר הרע יעשה אותי צעיר, ואותה צעירה ויפה".

ביום האחרון, כשיצאו אחרוני החיילים הגרמנים מהעיר, התרחש אסון, אחד החיילים שלהם נהרג מכדור תועה. הללו תלו מיד את האחריות ביהודים והחליטו לנקום בהם. בפאתי בריינסק ניצבה ביקתה שבו גרה משפחה יהודית. **מיד הציתה הגרמנים באש על יושביה, ואח"כ הקיפו את העיר והציתו אש גדולה, כשהם מעכבים את התושבים מלכבות את האש**, כל המנסה לכבות צפוי למטר כדורים. כשראה הרב את הבתים, אשר היו למאכלת אש ושמע את הצעקות הבוקעות, שם את נפשו בכפו ורץ חשוף אל מפקדת הצבא והפציר בהם, שיחוסו על העיר החפה מפשע. הם הפליאו בו את מכותם, אך הוא לא נרתע ועמד בתוקף על דרישתו, עד שלבסוף הובא לפני המפקד.

במשך דקות ארוכות דיבר על לבו ואף השיג ממנו רישיון לכבות את האש. כשהרשיון המיוחל בידו חזר בריצה העירה, כשפניו מועדות לעבר בארות המים. הכדורים נורו מכל עבר, והוא ניגש אל החיילים, שפיקחו על הבארות, לבל יהיו איש לכבות הדליקה והציג בפניהם את הרשיון, שקיבל מהמפקד. **הרב לא הסתפק בכך, והתחיל במו ידייו לשאוב מים**. כאשר ראו יהודי העיר מבעד החרכים, שרבהם הקדוש שואב מים הבינו, שניתנה הרשות לכבות את הדליקה, מיד הצטרפו אליו כולם, והחלו לדלות ולהתיז מים לכל עבר. (ספר יהיבול)

בספר "תורה יבקשו מפיהו" סופר על הרב, עד כמה ביקש לייקר את השבת ולהכין משהו לכבודה בכל ערב שבת. בתקופה הראשונה לבואו של הגאון רבי שמעון שקופ לגרודנה התאכסן בבית משפחת סובול, וביקש לעשות דבר מה לכבוד שבת. שאלה אותו בעלת הבית מרת בלומה: "מה רבינו מעוניין לעשות?", ואמר לה, שהיות וביתם משופע בעציצים ופרחים, הוא ישקה וינגב מהם את האבק לכבוד שבת קודש. כך עשה משך כל התקופה, שהתארח בביתם, על אף היותו מפורסם כגאון.

הגאון הרב דב בעריש וידנפלד זצ"ל הידוע כהרב מטשעבין זצ"ל - נולד בעיר הרימלוב שבפולין בתאריך ה' בשבט ה'תרמ"א (1881). עוד בהיותו נער אביו התבקש לבית-עולמו. לאחר נישואיו עבר לעיר טשעבין שבגליציה (בה התגורר חותנו). לצד עיסוקיו בניהול בתי העסק של המשפחה שקד שעות רבות בלימוד תורה, והתפרסם בכל קהילות יהדות פולין בגאונותו, חריפותו, וידיעותיו הרבות. עמד בקשר עם גדולי רבני ואדמו"רי פולין שכיבדוהו והעריכוהו עד מאוד (ביניהם ר' מאיר אריק, ר' שלום מרדכי שברון, ר' מנחם זמבה הי"ד ועוד רבים).

למרות ההפצרות הרבות סירב שנים רבות לקבל משרת רבנות ומסר שיעורים לתלמידים ובעלי בתים והתעקש בשעות אחר הצהריים לעסוק לפרנסתו במסחר, בנפט ובאריגים. הגאון מאיר אראק (מח"ס אמרי ישר) אמר לו: "מאחל אני לך, שתפסיד את כל כספך, ותהיה מוכרח לכסא של רבנות!" ואכן בשנת ה'תרע"ח (1918) פשט את הרגל ובסיכומו של עניין נאלץ לקבל משרת מורה הוראה. בשנת ה'תרפ"ג (1923) התמנה לרב העיר טשעבין וכיהן בה כאב"ד, ובה הקים ישיבה גדולה בשם "כוכב יעקב" (ע"ש אביו).

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ופלישת הנאצים לפולין בשנת ה'תרצ"ט (1939) התעורר חשש כבד לחייו, והוא נמלט ללבוב ובה התגורר בבית האדמו"ר ר' ישראל מהוסיאטין. בתקופה זו הופנו אליו שאלות רבות, שעסקו בבעיות השעה. בשנת ה'ת"ש (1940) נעצר בידי המשטרה החשאית כנתין זר וגורש עם משפחתו ליערות סברדלובסק בסיביר, שם הועסק בעבודת פרך. היו ניסיונות להצילו מקרון הגירוש אך הוא סירב לכך. גם בסיביר המשיך לעסוק בתורה וענה לשואלים, ביניהם גם תלמידיו שנפוצו ברחבי אירופה. את התשובות רשם על נייר אריזה, גזירי עץ וקרעים של שקי מלט, וכך הן נשתמרו. בלשונו ציטט קטעים שלמים מספרי הפוסקים האחרונים, וכשערכו את הספר לדפוס, מצאו שהלשון מדוקדקת ללא שום טעות!

בשנת ה'תש"ב (1942) הועבר לבוכרה ובשנת ה'תש"ו (1946) עלה לא"י עם אשתו הראשונה ושתי בנותיו ששרדו עמו. נחשב כאחד מגדולי הדור אשר היה פוסק הלכה וכיהן כאחד מראשי מועצת גדולי התורה של "אגודת ישראל". בשנת ה'תש"ח (1948) מונה לראש ישיבת חיי עולם.

התגורר בשכונת שערי חסד בירושלים וייסד את ישיבת 'כוכב מיעקב-טשיבין' ביחד עם חתנו ר' ברוך שמעון שניאורסון, שמילא את מקומו בראשות הישיבה. נפטר בערב שבת פר' לך-לך, י' בחשוון ה'תשכ"ו (1965). חי כ-84 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים בחלקת הרבנים האשכנזים. בדרכו האחרונה השתתפו עשרות אלפים.

אביו: ר' יעקב (מח"ס "כוכב מיעקב", שהיה רב העיר ומחסידי הוסיאטין). **אמו:** מרת רחל רפופרט. **אחיו:** ר' נחום. **נשותיו:** מרת יאכט (זיווג ראשון- בתו של הגביר ישראל יוסף קלוגר עימה התחתן בהיותו כבן 19). מרת רייזל (זיווג שני, בתו של ר' משה ליברמן פרנס קהילת קאשוי). **בניו:** ר' יעקב (כיהן כר"מ בישיבת 'כוכב יעקב' בטשעבין), ר' ישראל יוסף (כיהן כר"מ בישיבת 'כוכב יעקב' בטשעבין). **בנותיו:** מרת רייזל (נשאה לר' ברוך שמעון שניאורסון, מח"ס 'ברכת שמעון'), מרת לאה (נשאה לר' ברוך הלברשטאם מזקיקלוב הי"ד שנרצח בשואה, בנו של ר' סיני מז'מיגראד), מרת יוטא (נשאה לר' חיים טננבוים), מרת מינדל (נשאה לר' שלמה זלמן גולדשטוף). **מתלמידיו:** בניו, ר' משה הלברשטאם (בעל שו"ת דברי משה). **מספריו:** ישו"ת דובב מישרים- שיעוריו ופסקיו של הצדיק. על תולדותיו נכתבו הספרים הבאים: הגאון מטשעבין, רבותינו, כוכבי אור, שר התורה, בצילו חימדתי- במחיצתם.

על ידיעותיו בתורה התבטא ה'חזון אי"ש' זצ"ל: "הרבי מטשיבין מטייל בש"ס ובפוסקים כמו שאנו מסובבים את האצבע על כף היד" והדגים זאת על כף ידו, והוסיף לומר: "כך הרבי מטשיבין מטייל בתורה הקדושה!".

על ענוותנותו המופלאה של רבנו ניתן ללמוד מהסיפור הבא: כשהגיע רבנו לירושלים, הכירו כל גדולי התורה ושוחריה בגדלותו והרבו לשבחו. בחג השבועות התפלל עם ה'אמרי אמת', והאדמו"ר מגור נתן לו את העליה של 'עשרת הדברות', והתבטא: "היום הוא יום מתן תורה, ואנו מכבדים את עשרת הדברות עם התורה עצמה (כשהוא מתכוון על רבנו מטשיבין)". ר' דב בעריש הגיב: "לא ידעתי שבגור מתלוצצים!".

גישותו של הרב הייתה מופלאה. כאשר באו והודיעו לרב על פטירת רעייתו הראשונה בשנת ה'תש"ז, עטפו אותו קדרות ויגון לרגעים ספורים אך מיד התעורר ושאל: "מה מצב האשה החולנית, ששכבה במיטה הסמוכה לצידה בבית-הרפואה באותו החדר, האם לא התרגשה מדי, חס וחלילה, מפטירת שכנתה לחדר?".

בימי מחלתו האחרונה, כשהוא מרותק ונמצא על ערש דוי וקודח מחום, הגיע אליו אחד מעסקני חסד בירושלים לדבר בעניין תמיכה וסיעוד למשפחה סובלת. הרב התרגש ואמר לו: "אין לי מנוח אף לרגע בגלל מצוקתם", ובדברו זלגו עיניו דמעות מרוב צער כאילו מדובר בעצמו.

לקראת סוף ימיו נחלש מאד ובכדי לסייע בעדו הביאו לביתו תלמיד, שישן שם ויעזור לו בכל צרכיו. פעם אחת באמצע הלילה, כשהרב שכב על מיטתו ביקש באופן פתאומי מהבחור לגשת אליו, הלה נבהל, שמא קרה משהו ומיהר לגשת אליו. אמר לו הרב בקול צרוד, שהוא מבקש ממנו מחילה על הטרחה, "אולי תוכל בבקשה להביא לי את הספר 'נודע ביהודה' מהדורא תניינא"? הבחור מיהר למלא את הבקשה והביא את הספר. הרב פתח בתשובה העוסקת בדיני טריפות, עיין בה מעט ושוב סגר את הספר. שאר הלילה עבר כרגיל בלי שום דבר מיוחד. בבוקר הגיע חתנו של הרב רבי ברוך שמעון שניאורסון ושאל את הבחור: "איך עבר הלילה?" הבחור ענה, שהכול היה בסדר, וסיפר את המעשה עם הספר. כאשר נכנס חתנו לחדר שאל אותו לפשר הדברים. ענה הרב ואמר: "חז"ל אמרו (כתובות ע"ז): אשרי מי שבא לכאן לעונה"ב ותלמודו בידו. עכשיו שהגעתי לגיל מבוגר, אני מתכוון לאותו מבחן, שבוחנים את האדם בעולם האמת לדעת, אם תורה בידו אם לאו. חזרתי במוחי על תשובות ה'נודע ביהודה', ובאמצע אחת התשובות נעלם ממני לשוני, ולכן רציתי לעבור על הדברים מתוך הספר".

הגאון הרב אליהו שרים זצ"ל - נולד ב-י"א אדר ה'תרצ"ב (1932) בירושלים. בילדותו למד בתלמוד תורה 'בני ציון' בירושלים. בגיל שנים-עשרה שנים עבר ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה. בהיותו בגיל עשרים ואחת שנים בלבד הוסמך לשחיטה והוראה. לאחר נישואיו שימש כר"מ בישיבת 'פורת יוסף' בקטמון. בשנת ה'תשי"ט (1959) עבר לתל-אביב. תחילה שימש כספרא דיינא בפתח תקווה (בביה"ד של הרבנים הגאונים ר' ראובן כץ ור' שמשון קרליץ). בשנת ה'תשכ"א (1961) פתח סניף של ישיבת 'פורת יוסף' בתל אביב (יחד עם ידידו ר' שלמה בן שמעון).

בשנת ה'תשכ"ב (1962) החל לשמש כרב שכונת 'מרכז מסחרי' בתל אביב. בשנת ה'תשכ"ח (1968) הקים את מוסדות 'תורה והוראה' בתל-אביב (השיעורים נמסרו ע"י רבני ישיבת 'פורת יוסף' הגאונים הרב שמעון בעדני ומרן הרב עובדיה יוסף). בשנת ה'תשד"מ (1984) לאחר פטירת חמיו, החל לשמש כאפוטרופוס ציון רשב"י. בשנת ה'תשמ"ז (1987) הקים תלמוד תורה וגן. מגיל חמישים למד קבלה מפי הגאון המקובל ר' שמואל טולידאנו. עננות מופלא. גאון בנגלה ובנסתר. נפטר לאחר מחלה בכליות ב-ד' חשוון ה'תשס"ב (2001) בתל-אביב. חי כ-69 שנים. ציונו בבית העלמין ירקון. בשכונת ידידיה בתל אביב נקרא רחוב על שמו.

אביו: ר' עזרא (מקים, ר"מ ומנהל ישיבת 'פורת יוסף'). **אימו:** מרת עדינה זריפה (בת ר' יצחק שרים, מגדולי חכמי חלב). **אשתו:** מרת רבקה (בת הגאון ר' רפאל עבו, ראש אבות בתי הדין בתל אביב. נישא בשנת ה'תשט"ז-1956). **מרבתי הגאונים:** אביו ר' עזרא, ר' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), ר' משה עדס (רבו המובהק), ר' אפרים הכהן, ר' יעקב עדס, ר' שאול ענתבי, ר' מנצור בן-שמעון, ר' נתן סאלם, ר' יהודה צדקה, ר' בן ציון אבא שאול, ר' יעקב כהן, ר' שבתאי אטון, מרן ר' עובדיה יוסף, ר' שמואל טולידאנו (רבו קבלה). **חברותא:** הרשל"צ הרב הגאון מרדכי אליהו. **מתלמידי הגאונים:** ר' אברהם יוסף (רב העיר חולון), ר' יעקב זמיר (דיין בבית הדין הרבני הגדול), ר' יוסף הדנה (רב עדת האתיופים בארץ), ר' זמיר כהן (יו"ר ארגון הידברות), ר' יוסף שעשוע (פוסק הלכה), ר' מיכאל עבו, ר' שמעון מלכה (אב"ד בת"א), ר' עזרא עטיה (נכד ראש הישיבה הגאון הרב עזרא עטיה), ר' דוד טופיק. **ילדיו:** לרב ארבעה בנים ושתי בנות. ביניהם - ר' מתתיהו (מכהן כראש ישיבה וממלא מקום אביו בהקדש הספרדי במירון), ר' דביר (ר"מ בישיבת 'תורה והוראה'), מרת עדינה (נישאה לר' מיכאל עבו, ראש כולל). **מספריו:** ידעת אליהו - תשובות בהלכה וחיידושי תורה.

פעם בחוה"מ סוכות, נכנס אברך לביקור חג אצל רבינו. היה זה לאחר שכבר סיימו המבקרים הרבים לפקוד את בית רבינו. האברך האריך רבות בשיחתו עם רבינו ולכן התאחרה השעה. בניו של רבינו, שידעו את חולשתו של רבינו סידרו בינתיים את השולחן לארוחת הצהריים עד שילך אותו אברך כדי שרבינו יוכל לסעוד את ליבו. לאחר שהלך האברך, קם רבינו סר וזעף, ושאג מנהמת ליבו על בניו: **"היכן הוא כבוד התורה!?"** כשראה שאינם יורדים לסוף דעתו אמר: **"האברך הבין שהוא מפריע כיוון שראה שמסדרים את השולחן ולכן הלך. אינני אוכל מסעודה של בזיון תלמיד חכם!"** ('ועל אליהו עמ' קס"ה)

באחת הפעמים ניגש לרבינו אחד מחשובי האברכים ושאלה חמורה בפיו בעניין אבן העזר, בה התחבט ודן עם שאר האברכים. נענה הצדיק בענוות חן ואמר: "יש לי ב"ה ספריה גדולה. אעיין שם בלי נדר היום אחה"צ, ואבדוק מי מדבר בעניין זה, ותוכל לעיין בזה". רבינו לא הלך באותו היום לביתו, מאחר ונזקק ללכת למספר מקומות בענייני הישיבה, ועד שעות הערב שהה בסידוריו. לקראת תפילת ערבית חזר רבינו לישיבה, ומיד פנה במאור פנים לאותו האברך באומרו: "חיפשתי עבורך, ואכן כמה מגדולי האחרונים דנים בזה". ואמר לו את שמות הספרים והעמוד בו מתייחסים לנושא. בין השאר מנה את הספרים 'פתחי תשובה', ה'נועד ביהודה' ו'אגרות משה'. האברך הודה לו על טרחתו ואורו עיניו, ורק אחד מן האברכים שעמד בצד, שידע בדרך מקרה כי רבינו כלל לא הגיע לביתו עמד משתומם על ענוותנותו וגאונותו של רבינו ושמר את סיפור המעשה בליבו. רק לפני מספר שנים לאחר פטירת רבינו סיפר זאת לבנו הצעיר. ('ועל אליהו ע"מ קצ"א).

יפר רבינו שהיה החברותא של הרשל"צ הגאון הרב מרדכי אליהו בישיבה שבאותם הימים הם היו יושבים ולומדים תורה מעת סיום תפילת ותיקין ועד אחרי חצות הלילה. והיו שניהם אוכלים פיתה אחת, לבן אחד וביצה אחת שהיו מחלקים אותה ביניהם חצי-חצי.

באחת הקהילות באירופה פרץ סכסוך עז לגבי המשך הישארותו של אחד מהמשמשים בקודש בביה"כ המרכזי שם בתפקידו, כשהקהילה נחלקה לשני מחנות. מרן הרשל"צ ר' עובדיה יוסף הכריע בעד הישארותו בפסק מנומק ששלח לקהילה, ורבינו עשה מאמצים רבים שיקיימו את הפסק. אך אש המחלוקת להטה בעוז. אחד מהעשירים התקשר לרבינו (מדובר באדם שהתנגד להישארותו של המשמש בקודש) ובפיו הצעה: "חכם, מחר תיקח מטוס ותגיע הנה, ותגמור את העניין לרצוני, ואתן לך מאה אלף דולר!". רבינו השיב: "אני מכור לבואר עולם ואי אפשר לקנות אותי בשום סכום!". ורק יעץ לו באריכות איך לסיים את המחלוקת וכך הושגה פשרה והשלום חזר אל מקומו.

יחד עם זאת הוכיח את העשיר קשות שהתנגד לקבל את פסק הדין של מרן באומרו: "אתה אדם חכם, מה אתה משחק באש? כבוד התורה- היכן הוא?! כשיש פסק דין מרב גדול עושים מזה פלסטר?". הנדיב פרץ בבכי והסביר כי חלילה לא הייתה לו כוונה לפגוע בכבוד מרן ורק בגלל המחלוקת עשה כן וקילב על עצמו לקבל את הפסק ולבקש את סליחת מרן. עוד באותו הערב התקשר מרן לרבינו והודה לו על טיפולו בפרשה זו וסיומה. ('ועל אליהו ע"מ קעט')

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים, בריאות איתנה, פרנסה בשפע
ושכל משאלות לבו יתקיימו לטובה

וכן להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
שיזכה להקים בית נאמן בישראל
ויצליח בכל מעשה ידיו
ויחזור בתשובה שלימה